

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 106 (3552) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

BUDAPESTEN ÉS KÖRNYÉKÉN

Ismét polgári lakóházakat és munkáslakásokat árasztottak el bombáikkal az angolszászok

Két új félelmetes hatású magyar fegyvert mutattak be a Kormányzó Urnak

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Csatai Lajos honvédelmi miniszter, vitéz Vöröss János vezérkari főnök, vitéz Ternegg Kálmán altábornagy, Dobokay Szilárd altábornagy, vitéz Dálnoky Miklós Béla vezérezredes főhadsegéd, a katonai iroda főnöke és Lázár Imre testőrvézérvényi kíséretében hadgyakorlatot tekintett meg, amelyen bemutatták a két új magyar fegyvert, a „Zrínyi rohamlöveget” és a „sorozatvetőt”.

A Főmeltóságu Ur előtt röviden jellemzően ismertették a fegyvereket és lövedékeik félelmetes hatását. A Zrínyi rohamlöveg páncéltáza olyan erős, hogy megvédi a legénységet a páncéltörők tüze és az elkarobbanás ellen is. A beépített löveg feladata mindenféle ellenálló fészek megsemmisítése. Másik komoly feladata az ellenséges páncélosok elhárítása. A magyar sorozatvető hat esővével páratlanul rövid idő alatt félelmetes tűz pusztító erejével töri meg az ellenség sorait. Az új fegyverrel az első sorozatot, 72 lövést, a Kormányzó Ur tiszteletére lőtték ki.

A Kormányzó Ur a legnagyobb érdeklődéssel figyelte a gyönyörűen kibontakozó gyakorlatot és derűs mosollyal vett búcsút a jelenlévőktől, majd gépkocsijával eltávozott.

Hivatalos jelentés az éjszakai légitámadásról

A MTI jelenti: Tizedikén éjjel a késő esti órákban ellenséges repülőgépek a Dunántúl és Bácska teljes szélességében egyes ellenséges gépek zavaró ópékekkel együtt, nagyobb kötelékekkel, több oszlopban délnyugat és dél felől Budapest ellen terrortámadást hajtottak végre. A támadás során tűz és épületkárok keletkeztek, saját és szövetséges vadászok támadó kötelékei megbontották és az egyik oszlop második hullámát visszarepülésre kényszerítették. A légvédelmi tüzezés hatásosan tüzelt, ellenséges repülőgépek lelövését jelzik.

Ugyancsak május 10-én az esti órákban egyes ellenséges gépek kelet felől berepülve, délnyugat felé átrepültek légiterrünket. A május 10-én este délfelől észak felé átrepült egyes ellenséges gépek, május 11-én hajnalban repültek vissza.

Az Esti Újság írja: Éjszaka a légitámadások megint polgári lakóházakat és munkásházakat árasztottak el rombolóbombákkal. A Budapest fölé érkező bombázók igen erős ellenál-

lásra találtak. Heves légi csaták fejlődtek ki. A felszállott magyar és szövetséges vadászok, valamint a légvédelmi türegek állandóan támadták a betolakodókat. Ezuttal majdnem kizáróan rombolóbombákat hajgáltak le, gyújtóbomba alig esett.

Egy nagy budapesti kórház udvarán az épület főbejárata elhullottak le hatalmas 200 kilós bombák, amelyek azonban szerencsére nem okoztak nagyobb kárt, csak a kórház ablakai törtek be. Megállapítható, hogy a szétszórt repeszdaraboktól csak 3 ember szenvedett sérülést ezen a környéken. Az óvőhelyeken levőknek nem történt bajuk.

Pestszentlőrincen ezuttal is több robbanóbombát dobtak. Egy kis családiházat a bomba eltalált. Öt ember lakott benne,

közülük 4 meghalt, az ötödik súlyosan megsebesült. Ujpest lakott részeire is hullott bomba. Néhány kis, majdnem kizáróan földszinte családi ház összedőlt. A romok alól négy súlyosan sérült emeltek ki. Rákospalota közelében is estek le bombák, amelyek négy kis munkásházat romboltak össze. Itt nem történt sérülés. Rákosszentmihályon ugyan csak családi házakat és villákat pusztítottak el. A lehulló repeszdaraboktól néhányan megsebesültek, halálos esetet azonban erről a részről sem jelentettek.

Papen visszatért Ankarába

Ankarából jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Papen törökországi német nagykövet kedden délután visszaérkezett Ankarába.

Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: A brit hiroroda jelentése szerint washingtoni diplomáciai körök úgy tudják, hogy Radek, az ismert bolsevik, kit annakidején Sztalinék halálraítéltek, de büntetését életfogytiglani fegyházra változtatták át, most a szovjetkormány megbízásából fontos küldetésben tárgyál Stockholmban: Radek egyébként lengyel származású.

Kormánybiztost feltek ki a tűzharcos szövetség működésének ellenőrzésére

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter a magyar tűzharcos szövetség alapszabályszerű működésének ellenőrzésére miniszteri biztostként vitéz Kiss Kálmán nyugállományú altábornagyot küldte ki, azzal a feladattal, hogy a szövetség alapszabályszerű működését ellenőrizze és az egyesületi életet biztosítsa. Az egyesület egyes tagjainak viselkedéséből ugyanis joggal lehetett arra következtetni, hogy a működésük nem felelt meg az alapszabályoknak és ezzel veszélyeztették az egyesület belső életét és működését.

A nagyváradi sajtó képviselőinek tisztelgése vitéz Rajnay Károly főispán előtt

Nagyvárad, május 11. Ma délelőtt a nagyváradi sajtó képviselői küldöttségileg tisztelgtek vitéz Rajnay Károly főispánnal. A küldöttség vezetője Arvay Árpád képviselő, az újságíróegyesület nagyváradi szervezetének elnöke, a helyi sajtó nevében bensőséges szavakkal üdvözölte a főispánt.

— A felszabadulás után — mondotta — a Főispán urtól, mint Nagyvárad város katonai közigazgatásának vezetőjétől kaptam a keresztény nagyváradi sajtó azt az indítást, amelynek vonalán a rákövetkező években is igyekezett megmaradni. S most, hogy a kormányintézkedések megtisztították a magyar sajtót az ide-

gen elemektől, végre valóban magunk között vagyunk, s így ma a nagyváradi lapok gátlások nélkül állhatnak annak az eszmének a szolgálatába, amelyet Főispán úr három és fél évvel ezelőtt ártett a lelkiünkbe.

A továbbiakban kifejezésre juttatta Arvay Árpád a sajtó munkásainak örömet, hogy vitéz Rajnay Károlyt Bihar vármegye és Nagyvárad törvényhatóságának főispáni székében üdvözölheti, jóindulatu támogatást kért a sajtó számára, s ünnepélyes ígéretet tett, hogy a helyi sajtó mindenkor támogatni fogja őt az új, egészséges magyar közszellem kialakítására irányuló törekvéseiben.

„Az én ittlétem megváltozott viszonyokat, megváltozott felfogást jelent...”

Vitéz Rajnay Károly főispán válaszában mindenekelőtt a magyar sajtónak azokról a megnyilatkozásairól szólt, amelyek a március 19-iki változást megelőző időben aggodalommal és megdöbbenéssel töltötték el őt. Ez a sajtó, mondotta, megfeledezett hivatásáról akkor, amikor nem tört lándzsát szövetségeseink mellett, sőt ellenkezőleg, a másik oldal híverésének igyekezett hangot adni.

— Pedig — folytatta — a sajtónak kiszámíthatatlan jelentősége van a közhangulat irányításában s ez a közhangulat befolyással van a harcúterén küzdő csapatok szellemére is. Mint jellemző tünetet említem fel, hogy főispánná történt kinevezetésem után üdvözlő leveleket kaptam harcoló alakulatok parancsnokaitól, akik azt írták nekem, hogy kinevezésem ténye új erőt és lelkesedést önt beléjük

nehéz feladatuk teljesítésére. — Az én ittlétem — folytatta — megváltozott viszonyokat, megváltozott felfogást jelent és ennek kifejezésre kell jutnia a sajtó munkájában is.

A továbbiakban kijelentette a főispán, hogy bizalmat előlegez a helyi sajtónak és reméli, hogy ebben nem is éri csalódás. Szükség van — mondotta — meg nem alkuvó keresztény, magyar népi szellemű támogatásnak az ő támogatására. Tudja, hogy nehéz munkára vállalkozott, mert máris olyan tünetek jelentkeznek, amelyek a jobboldali eszme diadalának útjában állnak. Utalt a jobboldali pártok egységbontó magatartására és azokra a személyi ellentétekre, amelyek a pártok kebelében is tapasztalhatók. Hangsúlyozta hogy ő pártokon felül áll és semmiképp sem hajlandó olyan törekvések érvényesülését megengedni, amelyek gyöngíthetik a nemzet erőit a keleti rém ellen folytatott harcában és keresztény, népi Magyarországot felépítésében.

A főispán annak a meggyőződésen a kifejezésre juttatásával fejezte be beszédét, hogy a helyi sajtó segítségére lesz nagy feladataink megoldásában.

A nagyváradi kir. törvényszék.
B. I. 2566/43.—1941.

VÉGZÉS

Sajtó útján elkövetett rágalmaszás vétsége miatt Jávör (Jenezer) Béla ellen indított bűnügyben a kir. törvényszék a m. kir. Kuria B. I. 4097/37—1943. sz. végzését a feleknek kézbesíteni rendeli s a m. kir. Kuria B. I. 4097/39—1943. sz. végzése folytán a nagyváradi kir. Itélőtábla B. II. 1253/34. sz. 1942. sz. ítéletét jogerősnek mondja ki. A kir. törvényszék az ítéletet az első bírói ítéletben foglaltak szerinti közzététel végett a Magyar Lapok szerkesztőjének is kézbesíteni rendeli.

Nagyvárad, 1944. április 13.

Váradi Imre s. k.
kir. írvészeki tanácselnök.

6 A nagyváradi kir. törvényszék.
B. I. 2566/1941/26. szám.

A Magyar Szent Korona nevében!

A nagyváradi kir. törvényszék, mint büntetőbíró, sajtó útján elkövetett rágalmaszás vétsége miatt Jávör Béla ellen indított bűnügyben megtartott nyilvános főtárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet.

Jávör (névmagyarosítás előtt Jenzer) Béla, 1294 július hó 3-án született, nagykarolyi születési, nagyvárad lakos, magyar állampolgár, római kat. vallású, nős, egy gyermek atyja, újságíró, katona volt, jogvégzett, kb. nyolcezer pengő értékű ingatlana van, vádlott, bűnös, mint az 1914. XLII. tc. 1. §-ba ütköző és a 3. §. második bekezdésének 1. pontja szerint minősülő sajtó útján elkövetett rágalmaszás vétségében. A kir. törvényszék ezért Jávör Béla vádlottat az 1914. XLII. tc. 3. §-nak második bekezdése alapján a Btk. 92. §-nak az alkalmazásával a II. Bn. 7. §-nak felhívása mellett egységes büntetésként 300 (Háromszáz) pengő pénzbüntetésre ítéli, de a pénzbüntetés végrehajtását a Bn. I §-a -s a Te. 124. §-a alapján három évi próbaidőre felfüggeszti.

Az 1914. XLV. tc. 69. §-a alapján nem vagyoni kárért járó elégtételt összegét 100 (egyszáz) pengőben állapítja meg, összeget az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tizenöt nap alatt kell a főmagánvádló részére megfizetni.

A Bp. 480. §-a első bekezdése alapján kötelezi a kir. törvényszék a vádlottat, hogy 309 azaz háromszázkilenc pengőt bűnügyi költség és pedig a bélyegilletéki és ügyvédi költség fejében a főmagánvádló részére az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap és végrehajtás terhe alatt fizessen meg.

A Bp. 480. §-a első bekezdése alapján az ezután esetleg felmerülő bűnügyi költséget az államkincstárnak megtéríteni.

A kir. törvényszék főmagánvádlót egyéb — vagyoni — kár megtérítése iránti követelésével elutasítja.

A pénzbüntetés behajthatatlansága esetében a II. Bn. 8—10. §-ai és a St. 41. §-a alapján csak Jávör Béla vádlotton végrehajtható harminc napi fogházra kell átválttatni.

Az 1914. XIV. tc. 40. §-a alapján a pénzbüntetésért, kárterítésért és a büntetési költségért a biztosítékul letett összeg erejéig elsősorban a Magyar Lapok c. napilap kiadója dr. Scheffler Ferenc felelős. Ha a biztosíték nem elegendő, a kiszabott pénzbüntetés, kárterítés és bűnügyi költség Jávör Béla vádlotton, sikertelenség esetében pedig a fokozatos felelősség alapján a „Magyar Lapok” kiadója dr. Scheffler Ferencen, végső esetben a Szent László-Nyomda R. T. on, mint nyomdatulajdonoson hajtható be.

A kir. törvényszék a főmagánvádló

képviselőjének a főtárgyaláson előterjesztett kérelmére az 1914. XIV. tc. 43. §-nak negyedik bekezdése alapján elrendeli, hogy ezt az ítéletet jogerőre emelkedése után a Magyar Lapok szerkesztője a Magyar Lapokban a jogerős ítélet kézbesítése után megjelenő, vagy az azt közvetlenül követő számnak az elején rendes nyomással, minden példányon tegye közzé. E célból a kir. törvényszék az ítélet jogerőre emelkedése után a lap szerkesztőjével közli.

Indokolás:

A kir. törvényszék a főtárgyalás adatai alapján a következőket állapította meg tényként:

Roxin Ferenc főmagánvádlónak Nagyváradon a Fő-utcán kocsmája volt, de italmérsi engedélyt a főhatalom változása után a katonai parancsnokság bevonta. Roxin Ferenc az engedélyt igyekezett visszaszerezni, midőn a Nagyváradon megjelenő Magyar Lapok című napilap 1941. február elsejei számában „Domnu Roxin nemzethűsége” cím alatt sajtóközlemény jelent meg „i. b.” aláírással, amely közli, hogy a főmagánvádló nemzethűségi bizonylatot kapott s azzal igyekszik a magyar vendéglőstől kocsmáját visszaszerezni s e sajtóközlemény a következő vád tárgyává tett kijelentéseket is tartalmazza: „Hogy annak idején a román antirevizionista kiadványokban domnu Roxin, mint a román nemzeti gondolat és térhódítás, a trianoni határvédelem egyik dicső előharcosa szerepelt, azt úgy látszik figyelmen kívül hagyták az illetékesek”.

A főmagánvádló 1941. február 19-én feljelentést tett Jávör Béla ellen sajtó útján elkövetett rágalmaszás vétsége miatt azzal, hogy a sajtóközleményben foglalt tényállítás valótlan, a sajtóközlemény elejét vágta annak, hogy iparengedélyt visszakapja, annak idején legalább is nagyon kinyújtotta, anyagi és erkölcsi kárát 5000 pengőre értékelte s ennek megfizetésére kérte a felelős személyeket kötelezni. Erre a „Magyar Lapok” április 19-iki számában, ugyancsak „i. b.” aláírással újabb sajtóközlemény jelent meg „Roxin úr megsértődött” cím alatt, amely a főmagánvádló román uralom alatti magatartásával foglalkozik, egy levelet közölt, amely azt tartalmazza, hogy tette tönkre a főmagánvádló a román uralom alatt Kerékgyártó Lajost s a következők jelenleg vád tárgyává tett tényállításokat tartalmazza:

„Roxin Ferenc jóhangzású nevének az antirevizionista mozgalomban jelentős szerepet játszott családja összeköttetések felhasználásával rövid idő alatt nagy vagyont szerzett”, „a román uralom alatt hozzászóított magyar emberek zaklatásához, károsításához s most a magyar bíróság igénybevitelével óhajt megmaradni ugyanezen a vonalon”.

A főmagánvádló 1941. április hó 28. napján e sajtóközlemény miatt is feljelentést tett.

A két sajtóközlemény egész tartalma tekintetében a kir. törvényszék utal az iratok mellett elfekvő lappeldányokra.

Az első sajtóközleményből vád tárgyává tett tényállítás értelme s sajtóközlemény egész tartalmát figyelembe véve az, hogy a főmagánvádló, aki a román uralom idejében mint antirevizionista előharcos szerepelt, a főhatalom megváltozása után, hogy vagyont megmentsen, mint hűségese magyar állampolgár jelentkezik, mint jó magyar, illetve hű állampolgár a Magyar Párttól megszerzett nemzethűségi bizonylattal igyekszik a román uralom alatt élvezett előnyös helyzetét arra érdemes magyarok rovására fenntartani.

Az utóbbi sajtóközleményből vád tárgyává tett tényállítások értelme a

sajtóközlemény egész tartalmát figyelembe véve az, hogy a főmagánvádló, mint exponált antirevizionista, ezt a minőségét felhasználva a román uralom alatt nagy vagyont szerzett és pedig úgy, hogy magyart magyarságáért zaklatott, azokat tönkre tette, még a főhatalom változása után sem hagy fel a magyar emberek zaklatásával, károsításával, hanem a vádlottak ellen is feljelentést tett és kárterítést követel fentvázolt egyénisége dacára.

Mindkét sajtóközleményből vád tárgyává tett tényállítások ilyen értelemben valóságuk esetében a főmagánvádlót közmegvetésnek tennék ki, a vád tárgyává tett tényállítások két rendbeli az 1914. XLII. tc. 1. §-ba ütköző és a 3. §. második bekezdése 1. pontja szerint minősülő sajtó útján elkövetett rágalmaszás vétségének tényállalási elemeit kimerítik.

A főtárgyaláson Jávör Béla vádlott beismerte, hogy mindkét sajtóközleménynek ő a szerkesztője. Azzal védekezett, hogy a sajtóközlemények megírásához Felvinczi Ferenc vendéglős és Kerékgyártó Lajos szolgáltatták az adatokat. Felvinczi Ferenc kérelmére a városi parancsnokság meg is vonta a főmagánvádló italmérsi engedélyt és azt átadta Felvinczi Ferencnek.

A sajtóközleményeiben foglalt tényállítások valók:

Indítványozta Felvinczi Ferenc tanukénti kihallgatásának elrendelését a katonai parancsnoksághoz beadott kérvény tartalmára vonatkozóan, amelynek alapján megvonták a főmagánvádlótól az italmérsi engedélyt, neveztek kívánta azt is bizonyítani, hogy a kérvényhez egy antirevizionista könyv volt csatolva, amelyben a főmagánvádló is szerepelt. Székely Gyulával kívánta bizonyítani, hogy a főmagánvádló családi kapcsolatai révén üzleteket: pezsgőgyárat, vendéglőt és dohágytársadalmat szerzett. Ezek megszerzését különösen felhasználta a revizionista Roxin Tódor és Filip városi tisztii főorvos segítségét.

Kerékgyártó Lajossal kívánta bizonyítani, hogy a főmagánvádló hatósági segédlettel több magyart zaklatott azért, hogy vagyonukra rátehesse kezét. Kerékgyártó Lajost kidobatta üzletéből, úgy hogy tisztii orvossal megállapította, hogy az üzlet helyiség egészségtelen, ezért az üzletet bezárták s pár hét múlva a főmagánvádló testvére Roxin Ilona kapta meg a helyiséget. Kerékgyártó Lajost azzal vádolta meg, hogy a románságot gyalázó kifejezéseket használt, ezért nevezett elfogták és megverték, nyomorékká tették s csak 5000 lei ellenében tudott megszabadulni.

Schlepper Orbánnal és nejevel kívánta bizonyítani, hogy a főmagánvádló magyar emberekkel szemben beugrató módszerekkel járt el, hogy iparukat elveszíték. Záróra után és hústalan napon küldött vevőket a magyar emberek üzletébe s mikor azt kiszolgálták, a rendőrt rájuk uszította, vagy feljelentette őket. Főmagánvádló üzletében nem engedte meg a magyar éneket, akik magyarul énekeltek, azokat durván leszidta. A főmagánvádló a román hazafias megmozdulásoknál tüntető módon szerepet vállalt s ilyenkor magyarelles kijelentéseket tett s a magyarságot gyalázta.

A főmagánvádló magyarelles magatartására, magyar alkalmazottaival való bánásmódjára kérte Galló Kálmán tanukénti kihallgatásának az elrendelését.

Vádlott indítványozta a valóság bizonyításának elrendelését, mert cikkeket közérdekből írta.

A főmagánvádló ellenbizonyítékul becsolta az iratok mellett elfekvő antirevizionista könyvet, amelyben Roxin Tódor szerepelt, aki vallomása szerint nem rokona. Nemzethű magatartására indít-

Mozik műsora:

APOLLO: Forgószél.

BELVÁROSI: Miből lesz a cserébogár.

CASINO: Bécsi vér.

KORONA: Félnapos boldogság.

ványozta a volt alkalmazottainak Bozsik Károlynak és Erdélyi Ilonának, továbbá a Magyar Párt elnökének Körtmáros Lászlónak és végül Molnár Jánosnak tanukénti kihallgatását. Annak bizonyítására, hogy Kerékgyártót nem ő, hanem egy román vasutas jelentette fel, indítványozta Takács Albert és Blum Géza tanukénti kihallgatásának az elrendelését. Annak bizonyítására, hogy Kerékgyártó Lajos önként távozott el s távozását két hónappal bérelte ki a helyiséget a főmagánvádló nővére, indítványozta Deák Ferenc és nejeinek tanukénti kihallgatását. Gitye Jánost egy endőrt érte felfelt, amidőn hústalan napon tíz deka szalonával a Schlepper-féle üzletből kilépett. A rendőr hivatalból tett feljelentést. Tanu erre Kalmár Simon.

Annak bizonyítására, hogy vendéglőbe nemcsak magyar hanem román nyelven, illetve egyáltalán nem volt szabad énekelni, indítványozta Kalmár Simon tanukénti kihallgatásának az elrendelését.

A kir. törvényszék a valóság bizonyítására a Bv. 13. §. 1. pontja és utolsó bekezdése alapján elrendelte.

Felvinczi Ferenc tanu vallomása szerint ügyvédje egy antirevizionista könyvet csatolt a katonai parancsnoksághoz intézett beadványhoz, amelyben a Roxin családról volt szó. Azt, hogy a főmagánvádló szerepelt-e ebben a könyvben, nem tudja. Vádlott a főtárgyaláson nem tudta bizonyítani, hogy volt olyan antirevizionista könyv, amelyben a főmagánvádló szerepelt.

Székely Gyula tanu vallomása szerint a főmagánvádló nem antirevizionista Roxin Tódor, hanem Roxin György ügyvéd protekcióját használta fel. Tanu szerint egy pénzügyi biztos mondtatta az ő jelenlétében két fővizgáznak, hogy azonban nemjenek ki a főmagánvádló üzletébe, mert el kell venni az engedélyt, mert nemzethűség szempontjából nem megbízható. Tanu arra, hogy ennek a kijelentésnek mi volt az alapja, nyilatkozni nem tudott. Kerékgyártó Lajos a főtárgyaláson azt vallotta, hogy W. C.-t kellett volna építtetni, a tisztiorvos állandóan ezt követelte. Ő erre nem volt hajlandó, s mert azt a háztulajdonos sem akarta saját költségén megépíttetni, egy másik helyiségbe költözött. Deák Ferenc és Deák Ferencné tanuk vallomása alapján tényként kellett megállapítani, hogy Kerékgyártó távozása után jó ideig üresen volt a helyiség, midőn végre a főmagánvádló jelentkezett s hajlandó volt a W. C.-t megcsináltatni s a nővére részére kibérelte a helyiséget. Ezek szerint tényként kellett megállapítani, hogy teljesen Kerékgyártó Lajostól függött, hogy ott maradjon-e a helyiségben, vagy csak a W. C.-t kellett volna megcsináltatnia.

Kerékgyártó Lajos a főtárgyaláson azt vallotta, hogy a gyanúja az, hogy a főmagánvádló jelentette fel. Gyanúját vallomása szerint arra alapítja, hogy két rendőr, aki a feljelentést tette, de akiknek nevét és lakhelyét nem jelölte meg, azt mondták, hogy a főmagánvádló könyvszerítette őket a feljelentésre. Ezzel szemben Takács Albert tanu, aki a feljelentés ügyében Kerékgyártó segítségére közbenjárt, azt vallotta, hogy Kerékgyártó abban az időben, közölte vele, hogy bajban van, mert a feljelentés szerint államellenes dolgot mondott s a vasutasok feljelentették. Itt a főtárgyaláson hallotta először, hogy Kerékgyártó

a főmagánvádlót gyanúsítja a feljelentéssel. Blum Géza tanu vallomása szerint, midőn ta nu Kerékgyártót kiszabadította, megkérdezte Kerékgyártótól, hogy ki emelt ellene ilyen súlyos vádat, s erre Kerékgyártó kijelentette, hogy a vasutasokra gyanakszik. Ily körülmények között a kir. törvényszék Kerékgyártó Lajos vallomásának nem tulajdonított olyan bizonyító erőt, amelynek alapján tényként volna megállapítható, hogy főmagánvádló tette ellene a feljelentést.

Schlepper Orbánné tanu, valamint Kalmár Sándor tanu vallomása és a főtárgyalás egyéb adatai alapján a kir. törvényszék tényként állapította meg, hogy egy hústalan napon Gitye János bement a főmagánvádló főtcai üzletébe a szalonnát kért, de nem kapott. Erre Gitye János kijelentette, hogy a Schlepper-féle üzletbe kap. A főmagánvádló anyja erre adott tíz leít Gitye Jánosnak, hogy legyen azon szalonnát. Gitye átment a Schlepper-féle üzletbe a tíz leít megvette a szalonnát, megmutatta a főmagánvádlóknak, akik rendőrt hívtak.

Schlepper Orbánné maga is beismeri, hogy szabálytalanul járt el, s ha való lenne az, hogy a főmagánvádló követelte, hogy rendőrt tegye meg a feljelentést, ez nem olyan cselekmény, amely a főmagánvádlót közmegvetésnek tenné ki, mert törvényellenes cselekmény feljelentése mindenkinél állampolgári joga.

Schlepper Orbán tanu vallotta ugyan, hogy a főmagánvádló nem engedte, hogy magyar nyelven énekeljenek a vendéglőben. Kalmár Sándor tanuvallomása alapján tényként kellett megállapítani, hogy a főmagánvádló vendéglőjében semmiféle nyelven nem volt szabad énekelni.

Galló Kálmán tanu vallomása szerint a főmagánvádló rosszul bánt vele, keveset fizetett s meg akarta fizettetni kétezer leít az üzletre kirótt tartozást. Tanu maga is beismeri, hogy a 2000 leít pénzbüntetést azért szabták ki, mert húsz leien felüli összeget szabálytalanul bélyegtelen számlán számlázott, azaz az ő hibája miatt szabták ki a pénzbüntetést. A főmagánvádló Galló Kálmánnal szemben tanusított magatartása nem magyarelles magatartásnak minősíthető.

A főtárgyalás adatai alapján csak azt lehetett tényként megállapítani, amit különben a főmagánvádló is beismeri, hogy a román uralom alatt volt egy pezsgőgyára, egy vendéglője, nővéreinek a törvényszéken egy trafikja, egy vendéglője s egy időben a pénzügyigazgatóságon is volt egy büfféje. Nem merült fel semmi bizonyíték arra, hogy antirevizionista mozgalmakban szerepelt vállalt, magyarellenes lett volna, magyarokat magyar-ságukért üldözze, tönkre tette volna. Bozsik Károly és Erdélyi Ilona volt alkalmazottainak vallomása szerint is a főmagánvádló magyar alkalmazottaitval bánt. Míután a valóság bizonyítása eredményre nem vezetett, a vádlott bűnösségét két rendbeli az 1914. XLI. tc. 1. §-ba ütköző és a 3. §. második bekezdésének 1. pontja szerint minősülő sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségében meg kellett állapítani.

A kir. törvényszék enyhítő körülménynek vette a vádlott büntetlen előéletét, nős, családos voltát, hogy téves információ alapján írta meg a két sajtóközleményt, súlyosbító körülménynek vette a halmazatot s az enyhítő és súlyosbító körülményeket mérlegelve a Btk. 92. §-át alkalmazta és vádlott cselekményére a II. Bn. 7. §-nak felhívása mellett a rendelkező rész szerint pénzbüntetést szabta ki egységes büntetésként. A kir. törvényszék fityeembe véve a vádlott egyéniségét, azt, hogy a bűncselekmények elkövetése még nemsokkal a főhatalomvátozás utáni, még a főtcai helyiségre az itameresi engedélyt vissza nem kaphatta, mert zsi-

Csak egyes bombák ledobásáról érkezett jelentés a szerda délelőtti ellenséges berepüléssel kapcsolatban

Szebasztopolt kiűritették a németek. A megrövidített szárazföldi arcvonal hosszában a bolsevisták új támadásra indultak

212 templom, 53 kórház, 315 iskola és sok más kulturintézmény esett eddig áldozatul Olaszországban az angol-szász légiterrornak

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Május 10-én, a délelőtti órákban ellenséges repülőgépek a horvát délnyugati határon több útvonalon és több hullámban berepültek és északnyugati irányban átrepültek az ország légiterrét. A kirepülés kisebb kötelékekkel azonos útvonalon történt. Saját és szövetséges vadászok ellenséges kötelékekkel érinkezésbe kerültek, azokat több helyen szétugrasztották. A légvédelmi tüzérsg hatáson tüzelt. Csak egyes bombák ledobásáról érkeztek jelentések.

Berlin. (MTI.): A harcerekén a

szebasztopoli hídfő kivételével sehohsem került sor nagyobb harciselekményekre. Német katonai körök véleménye szerint azonban a keleti arcvonalon bármelyik pillanatban megindulhat az új szovjet támadás.

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti a keleti arcvonal harcáiról: Az Alsó-Dnyeszter mentén a harcok gyengébb bolsevista erők előreyomulására szorítottak. Ezeket a támadásokat a német erők visszaverték. A Kárpátok előterében a magyar csapatok megjavították állásaikat.

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin. (MTI.): A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: A szebasztopoli hídfőnél német és román csapatok további heves harcban állnak az előretörő bolsevistákkal. Elszakadó mozdulataink során Szebasztopol városát kiűritettük.

Csatarepülőgépek a keddi nap folyamán megsemmisítettek 30 szovjet páncélos. Légiharcokban és a légvédelmi tüzérsg találatával lelőttünk 19 ellenséges repülőgépet. Jassi térségében a Szerettől keletre és a Moldva nyugati partján megghiusultak a bolsevisták helyi támadásai. Gyors német harci repülőgépek az Urmsanskól északra megsemmisítettek három szovjet gyorsnaszádot valamint összesen 2600 tonnányi két kereskedelmi hajót.

Fent északon német támaszpontok elleni támadások során a bolsevisták 19 repülőgépet vesztek.

Az olaszországi déli arcvonalon visszavertünk több ellenséges előretörést. Rohamcsapatok felrobbantottak sok ellenséges harciállást. Harci repülőgépek jó eredménnyel támadták a nettunói hídfőnél a hajócélokat. Súlyos találat ért összesen 5000 tonnányi két szállítóhajót, két nagyobb partraszállító járművet és egy rombolót.

Az ellenség kedden a megszállott nyugati helyiségek ellen, valamint Luxemburg és Saarbrücken térségében végrehajtott támadása folytán 19 repülőgépet veszített.

Egyes angol repülőgépek szerdára virradó éjszaka bombákat dobtak Berlin város területére.

Milyen szerepük volt Szebasztopol védőinek

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti: A Krimi félszigeten alig néhány német és román hadosztály lekötött legalább két, teljesen felszerelt szovjet hadsereget, egy tüzer páncélos hadtestet több mint ezer ágyúval, több páncélos hadtestet és sok csatarepülő ezredet, teljes öt és fél hétig. Ezzel a hadvezetőség részéről nekik kiszabott feladatot, hogy ezeknek a szovjet erőknek a szovjet déli nagy támadó művelethe — talán döntő — bekapcsolódását megakadályozzák, egyedülálló módon megoldották. A célt teljesen elérték. E hadműveletek előkészítéséből és végrehajtásából, melyek — mint ma már meg lehet mondani — régóta előre meghatározott terv szerint bonyolódtak le, napról-

napra világosan kitűnt, hogy a Krimi félsziget védőinek milyen feladatot szántak. Azt, hogy fegyverben sokszoros fölényben levő szovjet erőkkel szemben, helytállással bizonytalanságban tartásuk a szovjet főhaderőket egészen az utolsó pillanatig a német hadvezetőség valódi szándékairól. Ez is olyan mértékben sikerült, ahogyan a kölcsönös erőviszonyokra való tekintettel alig lehetett várni. A szovjet főparancsnokság így kénytelen volt ahelyett, hogy szabaddá tehetné volna erőit a déli szakaszon, a támadásra mindig újabb nehéz és igenehez tüzérsg kötelékeket, páncélosokat és csatarepülőket, mindegyiket pedig szörnyűségei végvesztései miatt, gyalogos kötelékeit pótlólag

harcba vetni, amíg három hét multával megkezdhetette az általános támadást. Ez alatt azonban a német hadvezetőség azoknak a csapatoknak visszaszállítása mellett, amelyeket nem kellett a kiűritő hadművelet fedezésére felhasználni, elszállította a német csapatokkal együtt visszavonuló lakosságot, úgyszintén a mozgó hadianyagot és kiegészítőket és előkészítette és végrehajthatta az apró részletekig menően minden hadifontosságú berendezés elpusztítását.

A szebasztopoli hídfőt csak abban az időpontban adták fel, amikor már beleilleszhető volt a német hadvezetés tervébe.

Részletek a Szebasztopol meletti utolsó harci cselekményekről

Berlin. (MTI.): A Szebasztopol meletti utolsó harci cselekményekről jelenti az Interinf: A szovjet május 9-én reggel ismét támadott páncélosok, még pedig kizáróan a legnehezebbekkel, hogy rohamzredeik számára így üssön rést. A támadásoknak azokat az erőfeszítéseit, hogy délnék és északnak fordulva a védők erőinek egy részét elvágják, sikerült elhárítani. Azonban a német és román erők a mindennáron átörni akaró orosz túlerő nyomása elől háteó állásba szakadtak el, ahol a szovjet tömegtámadásait ismét megállították. Az elhárító műveletek összevont tüzével különösen a szovjet lövészetek kulcsoknak igen nagy veszteségeket okoztak. Ezzel összefüggésben a németek a Szvernaja öböltől északkeletre és északra az öböl déli szélére küzdötték ki magukat, miután a főerők már előbb átvonultak Szebasztopol város romjain és innen nyugatra bevonultak az előre elkészített állásokba. A védőcsapatok az utolsó védelmi művek szetrombotása után, Szebasztopol egykori területét, parancsuknak megfelelően éjszaka elhagyták. Még a sötétség alatt, majd korra hajnaltól kezdve az oroszok a megrövidített szárazföldi arcvonal hosszában új támadásokra indultak.

A légiháború hite

Genf. (MTI.): A NTL jelenti: Londonból jelentik: A londoni sajtó közli a Berlin ellen hétfőn intézett légitámadásban résztvevő repülőket kijelentését. Egy rádiós így nyilatkozott:

— A német vadászok folyamatosan támadtak. Oly sok német gép vetette

ettől kedvező hatást vár a Bn. I. §-át alkalmazta és a bűnös végrehajtását háromévi próbaidőre felfüggesztette.

A nem vagyoni kárért járó elégtétel összegét a bíróság az összes körülményeknek, különösen az érdekelt felek vagyoni viszonyainak is figyelembe vételével egyszáz pengőben állapította meg.

A főmagánvádló maga is beismeri, hogy a főtcai helyiségre az itameresi engedélyt vissza nem kaphatta, mert zsi-

dó házban volt a helyiség. A főmagánvádló semmi vagyoni kárt, amit a sajtóközlemények folytán szenvedett, nem bizonyított, ezért ez iránti igényével el kellett utasítani.

Megállapította a kir. törvényszék, hogy a Magyar Lapok készpénzbiztosítéka egy pengő, a lap kiadója Dr Scheffler Ferenc, a nyomdatulajdonos pedig a Szent László nyomda R. T.

Az ítélet egyéb rendelkezései a felhi-

vott törvényszakaszon alapulnak.

Nagyvárad, 1942. évi július hó 1. napján.

Dr Kolosváry Sándor sk. kir. tvsz. bíró ft. elnök. Dr Csáky János kir. tvsz. bíró szavazó helyett akadályoztatása miatt Dr Kolosváry Sándor sk. kir. tvsz. bíró. Dr Rozsly István sk. kir. tvsz. bíró, szavazó.

A kiadmány hitelesít: Olvashatatlán aláírás, s. hiv. tisztv.

reánk magát, hogy gépeink ágyú nem juttattak hozzá, hogy valamelyiket kikéssék a sok közül.

Berlin. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: Német vadászpilóták kötelékei szerdán délelőtt heves légi harcokat vívtak az egészen a Keleti-Alpok vidékéig előrehatolt északamerikai bombázókkal. Kirepülésük során is hevesen támadták őket. Az Interinf légügyi tudósítójának jelentése szerint sok négymotoros amerikai repülőgépet lőttek le a vadászok és a léghárfító tüzéség.

Milánó. (MTI) A Német TI jelenti: A Duce főhadiszállásáról közlik, hogy az angol-amerikai légierők rombolásainak Olaszországban eddig a következő épületek estek áldozatul: 212 templom, 53 kórház, 315 iskola, 27 könyvtár, 56 műemlék, 34 színház, 79 mozgóképszínház, 1 hangversenytér, 117 kultúrintézmény, 6 közintézmény, 9 szociális gondozó intézet.

Knox politikai végrendelete, amelyért Rooseveltnagyon lelkesedik

Hogyan fest a valóságban az angol-amerikai szövetség

Stockholm. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: A Daily Mail jelentése szerint a nemrég elhunyt Knox amerikai tengerészeti miniszter politikai végrendelete többek között azt tartalmazza, hogy az angolok által ebben a háborúban elvesztett támaszpontoknak, így például Singapornak, visszafoglalása után, nem az angolok, hanem az amerikaiak birtokába kell kerülnie. A Daily Mail szerint Rooseveltnagyon lelkesedik Knox tervéért.

Lisszabon. (MTI.) Angliában eltöltött rövid szabadsága után Sir Samuel Hoare madridi brit nagykövét rövidesen visszatér Spanyolországba, ügyeinek rendezése miatt, majd búcsút vesz a spanyol fővárostól.

Helsinki. (MTI.) Az Egyesült Államok helsinki követségének ügyvivője Stockholmba utazott. Az egyik stockholmi lap munkatársának kijelentette, hogy csak a szokásos hivatalos látogatásról van szó.

Hatályon kívül helyezte a honvédelmi miniszter a szolgálathasztás engedélyezésére vonatkozó rendeletet

A MTI jelenti: A honvédelmi miniszter a hadviselés különös fontosságú érdekeire tekintettel a szolgálathasztás engedélyezéséről szóló 1943. évi körrendeletet hatályon kívül helyezte és a következőket rendelte el:

Az 1944. évi általános bevonulásra és az ezután következő időre szolgálathasztás általában nem engedélyezhető. A rendelkezés alól kivételképpen újabb szolgálathasztást a külön részletes megjelölés alapján csak a következőkből adható: 1. Orvosi, állatorvosi, gyógyszerészeti, mérnöki vagy bölcsészeti karon vagy természeti tanulmányok folytatására, illetve befejezésére. 2. Középiskolai tanulmányok befejezésére.

Kiszegítőszolgálatra kötelezettek (zsidó- és minősítő szolgálatkötöttek) mivel

Hozzájárult a minisztertanács a társadalombiztosító intézetek önkormányzatának felosztatásához

A Magyar Távírti Iroda jelenti: A kormány tagjai szerdán délelőtt Sztójay Döme miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács hozzájárult a társadalombiztosító intézetek önkormányzatának felosztatásához, egyes ipari

(kereskedelmi) vállalatokhoz vállalati vezető kirendelése, valamint egyes közúti gépjárművek bejelentése tárgyában kiadandó kormányrendeletekhez, majd több időszaki kormányzati kérdést tárgyalta.

Kedden délelőtt iktatják be vitéz Rajnay Károlyt

Dr. vitéz Nadányi János alispán kibocsátotta a meghívókat vitéz Rajnay Károly főispán beiktatási-ünnepségére. Az ünnepség május 16-án, kedden délelőtt 11 órakor lesz a vármegye székházának üléstermében.

Tárgysorozat:

1. 12.390—1944. sz. Fj. M. Kir. Belügyminiszter úr 2832—1944. eln. sz. leírata dr. Cziffra Kálmán Bihar vármegye főispánjának ezen állásától felmentése tárgyában.

2. 12.205—1944. sz. Fj. M. Kir. Belügyminiszter úr 2834—1944. eln. sz. leírata vitéz Rajnay Károly ny. vezérőrnagynak Bihar vármegye főispánjává történt kinevezése tárgyában.

3. 9615—1944. sz. Fj. Sztójay Döme m. kir. Miniszterelnök úr 1070—1944. M. E.

sz. leírata m. kir. miniszterelnökké történt kinevezése és a m. kir. Kormány megalakítása tárgyában.

4. 9793—1944. sz. Fj. vitéz Jaross Andor m. kir. Belügyminiszter úr 2071—1944. eln. sz. leírata m. kir. belügyminiszterévé történt kinevezése tárgyában.

A közgyűlésen való részvétele május hó 13-án déli 12 óráig a vármegye irodavezetőjéhez (Nagyvárad, Vármegyeháza) kell bejelenteni.

Megjelenés: fekete magyar ruhában, vagy sötét ünneplőben.

A közbéd a rendkívüli időkre való tekintettel elmarad.

A főispán úr előtt tisztelgő küldöttségek ez irányú szándéka és tagjainak száma a főispáni titkárnál (Vármegyeháza, Távbeszélő: 23—97.) jelentendő be.

Véglegesen döntöttek a volt zsidó üzemek vezetőinek kijelölésében

Szabó János nagyfontosságú indítványt tett

Nagyvárad. Lapunk tegnapi számában már jeleztük, hogy szerdán délután történik meg a végleges döntés a volt zsidó üzemek vezetőinek kijelöléséről. Ez meg is történt. Tegnap délután 5 órai kezdettel Gyapay László dr. helyettes polgármester elnöklésével a városi háza kistanácsstermében az iparhatóság, iparfelügyelőség, munkaközpont, iparkamara és munkakamara képviselői, az összes pártvezetők és szakmai vezetők, hogy a zsidó kézből kikerült üzemek hatósági vezetőit kijelöljék. Az értekezlet keretében elsősorban arról volt szó, hogy — mint már a kedden tartott megelőző megbeszélésen is szóba került — közszükségleti üzemek minél gyorsabban megfelelő irányítás alá kerüljenek és így a munka menetében fennakadás ne álljon be.

Az ülést Gyapay László helyettes polgármester nyitotta meg, majd megtörténtek az egyes üzemek vezetőinek személyére vonatkozó javaslatok. A bizottság szem elől tartotta, hogy minél több üzem továbbra is fennmaradjon és így husz vállalat megmaradása mellett döntött s ezzel szemben mindössze két kisebb üzem szüntették meg ideiglenesen. Intézkedés történt arra vonatkozóan is, hogy a gettó területén maradt három jelentékeny gyár, így a Favorit és Bacelit gyár, valamint még egy nagyobb üzem, a gettótól mértéktelenül elkerültek és így minél zavartalanabbá tegyék azt, hogy az említett vállalatok munkásai dolgozhassanak.

Az értekezleten egyébként jelen volt Szabó János országgyűlési képviselő, a Munkaközpont-elnök is, akinek javaslatát a jelenlevők magukévá tették s helyt adtak annak az indítványnak, hogy miután az idegen megszállás alatt ugyanis számos üzem szűnt meg, most a lehetőséghez mérten minden ipari vállalatot üzemben kell tartani. Szabó János a megbe-

szélések során még egy nagyfontosságú kérést terjesztett elő. Kérte ugyanis azt, hogy a helyettes polgármester rendelje el a zsidó orvosok által kezelt keresztény betegek gyógyszerének és injekcióinak a lepecsételt rendelőkől való kiadását, hogy a betegek gyógykezelése semmiféle hátrányt ne szenvedjen.

Gyapay László dr. polgármester a felszólalásra megígérte, hogy haladéktalanul érintkezésbe lép a városi tisztviselőkkel és a közös megbeszélés alapján megteszi az injekciók és gyógyszerek, illetőleg receptek kiadásával szükséges intézkedéseket.

Az eredményes értekezlet után munkatársunk beszélgetést folytatott Szabó János országgyűlési képviselővel, aki a következőket mondotta:

— Amint én látom a munkavonal a lehető legtisztább bontakozik ki s remélhető, hogy a gazdasági élet terén rövidesen minden a helyes mederben lesz. Magam részéről mindaddig nem utazom el, amíg a sürgős

Német kulturfilm matiné

vasárnap délelőtt 11 órakor a Belvárosi mozgóban. Előadásra kerülnek sport- és kulturfilmek.

problémák megoldást nem nyernek s az üzemi, valamint munkáskérdések el nem intéződnék.

A hatóságok, elsősorban a városi vezetőség részéről — fűzte hozzá Szabó János — minden szükséges támogatást megkapunk s bizonyos, hogy a kereskedelmi kamara miniszteri biztosának meghallgatása után a polgármester úr előterjesztésére megtörténik a kijelölt hatósági vezetők megerősítése.

A kijelölt hatósági vezetők különben nagyjából arra hivatott szakemberek, — így például akad közöttük nyugalmazott pénzügyi tanácsos asztalosmester, felsőipariskolát végzett iparos és emellett valamennyien olyan anyagi viszonyok között élő személyek, akiknek kijelölése nem csupán indokolt, de méltányos is.

Gyapay László dr. helyettes polgármester kezében egyébként ennek a kérdésnek a megoldása jó helyen van s a gyors és határozott intézkedések kétségtelenül meghozzák majd azt az eredményt, amelyet Nagyvárad keresztény iparosága illetőleg munkássága az átállítástól elvárhat.

Kik az OTBA fogszakorvosok Nagyváradon?

Nagyvárad. május 11. A városi hatósági, illetőleg szakorvosok kijelölése — mint megírtuk — a napokban megtörtént. A város által kiadott és általunk is közölt névsorból azonban kimaradt az OTBA fogszakorvosok névsora. Többek érdeklődésére most közöljük, hogy az OTBA fogszakorvosai dr. Kaáli Nagy Gizella, lakik Hitler Adolf utca 15. körzetéhez a Nilgész-telepi fogorvosok szájbetegyek tartoznak, dr. Balogh József, lakik Berkovits Ferenc utca 23. megbízatása szerint a várad-velencei, valamint a Körös balpartján lakó, továbbá a Komendáné-réti és Ósei-telepi fogbetegyek kezelését látja el és dr. Kiss Zoltán, aki Hitler Adolf utca 11. szám alatt lakik és a Bunyitay ligetben, valamint Váradolvasiban fogszaki kezelésre szorulókat kezel.

Az Erdélyi Párt állásfoglalása az új helyzetben

Az Erdélyi Párt elnöki tanácsa és parlamenti csoportja május 8-án és 9-én folytatódóan ülésen foglalkozott az általános politikai helyzettel.

Az értekezlet megdöbbenéssel vette tudomásul Teleki Béla gróf elnök bejelentését, hogy az utóbbi hetekben megkezdődött és a jobboldali pártok összefogásának megteremtésére irányuló tárgyalások eredménytelenül végződtek. Az Erdélyi Párt képviselői és felsőházi tagjai mélyen fájlják, hogy az elkerülhetetlenül szükséges és az Erdélyi Párt által megalkalulása óta állandóan szorgalmazott nemzeti összefogás a veszélynek ezekben a nehéz óráiban sem tudott megvalósulni.

Az Erdélyi Párt nem akarván elébe vágni az eseményeknek, a tárgyalások tartama alatt mindenféle megnyilatkozástól tartózkodott. Mivel azonban a tárgyalások nem vezettek eredményre, elérkezettnek látja az időt arra, hogy az adott helyzetben állásfoglaljon.

Az értekezlet úgy látja, hogy a tárgyalások jelenlegi megüszülése ellenére is vannak a nemzeti létnek bizonyos alapvető kérdései, amelyekben minden nemzeti alapon álló magyar embernek egyet kell értenie.

Ezeknek tisztázása és mellettünk való állásfoglalása önmagában is megteremtheti előfeltételeit a nemzet annyira kívánatos lelki és politikai egységének. Ezt az egységet parancsolóan követik meg Európának a bolsevizmus elleni élet-halál küzdelme, amely egész állami és nemzeti létünket, függetlenségünket megsemmisüléssel fenyegeti. Ezt a harcot a Németbirodalom oldalán az őszinte magyar-német fegyverbarátság jegyében kell megvívunk és a győzelem érdekében az ország népének teljes fegyveres és lelki mozgósítása szükséges.

Elegendhetetlenül itthon, a fronton küzdő katonáinkhoz méltó fegyelmezett és áldozatkész magatartás: béke a magyarok között!

Eros és szilárd kormány, mely a szélsőséges kilengésekkel szembeszállva, a magyar nép széles rétegeinek érzéseit és akarata szerint vezeti az országot!

Egészséges földhirtokmegosztás elsősorban a frontharcos földművesek és a sokgyermekes családok földhözjutása.

A tökének a nemzeti célok szolgálatába állítása, a kisipar, kiskereskedelem és a szövetkezeti mozgalom támogatása!

Egységes munkásszervezet: hér és beszerzési kérdések rendezése, a munkásjóléti intézmények revíziója, munkásbiztosítás kiterjesztése.

Szociális közszellem kialakítása! Közéleti tisztaság és hivatásbeli felelősség elvének könyörtelen érvényesítése. Köz-tisztiságok elnyerésénél csak a szaktudás, becsületesség és rátermettség lehet irányadó.

Zsidó vagyonoknak a háborús károk helyrehozását és a szociális kigyenltődést kell a magyar nemzeti szempontok szerint szolgálniok.

Népi és történelmi műveltségre támaszkodó kulturpolitika: Erdélyben a magyar egyházak, hitvallások iskolák és intézmények erőteljes támogatása.

A szörvénymagyarság intézményes megerősítése, az utódállamokban élő magyarság erőteljes védelme.

A magyar vidék és a felszabadult területek szellemiségének érvényesítése az ország vezetésében.

Az országépítésben résztvállaló nemzetiségek jogainak és érdekeinek tiszteltetésének tartása.

Ezek a legfontosabb követelmények teremthetik meg a nemzet céltudatos egységének alapját. Az Erdélyi Párt parlamenti csoportja úgy látja, hogy nincs semmi oka eddigi magatartásának revízió

alá vételére, mivel célkitűzései a mai idők követelményeinek teljes mértékben megfelelnek. A párt mindig a legmagasabb nemzetpolitikai célokat tartotta szem előtt és a párttervek háttérbe szorítására törekedett. Az Erdélyi Párt az ország egyetemének érdekében igyekezett erősíteni az erdélyi magyarságot a legtöbb veszélynek kitett keleti végeken és ugyanakkor a kisebbségi sorsban kialakult történelmi magyar, harcossan keresztény és korszerűen szociális gondolat jegyében igyekezett a magyar élet megújításához hozzájárulni.

Az Erdélyi Párt programja mellett továbbra is kitart és hűségben a Kormányzó Urhoz az ország függetlenségének, alkotmányos szabadságának és történelmi igényeinek biztosításáért küzdve azzal az erős hittel akarja szolgálni az átalakulás előtt álló magyar hazát, ami népünkben a 22 éves megszállás legnehezebb óráiban is ébrentartotta az örök magyar célkitűzések biztos reményét.

Vitéz Jaross Andor és vitéz Endre László az osztálytalan társadalomról és az új nemességről

Vitéz Mérey László, Pest vármegye új főispánjának beiktatásán Jaross Andor belügyminiszter mondott a főispán és az alispán hivatásáról mely tartalmú beszédet. Beszédéből kiemeljük az egész magyarságot érintő szavait.

— Nem lehet vita tárgya az, hogy a magyar társadalomnak tökéletesen át kell alakulnia, osztálytalan társadalommá kell válnia, amelyen belül a rangot és tekintélyt egyedül a nemzet oltárán tanúsított áldozatkészség és kötelességteljesítés mércéje határozza meg.

A miniszter beszéde után Csik József apátplébános búcsúztatta el vitéz Endre László államtitkár, volt alispánt, aki az üdvözlésre válaszolva szintén több közérdekű dolgot mondott. Válaszából közöljük a következőket:

— Büszkén vallom — mondotta — hogy éppen a vármegyei intézmény volt az, amely ezer éven át létünket biztosította. A legeredetibb és sajátosabb intézmény volt, amely a magyar életberendezkedést és alkotmányos életet minden más államrendszerétől megkülönböztette. Szent István a vármegyében sajátosan magyar intézményt hívott életre.

Majd a kommunizmus és a zsidóveszedelem pusztításáról szólott Endre László. Utána így folytatta:

— A vármegyék azonban átölték ezeket a viharokat is és átmentették ezer év alkotmányos jogolytonosságát e történelmi napokra. Ma nem rendi vármegyében élünk. A nemesség régi fogalma elmosódott. Ugy érzem, hogy a nemességnek egy új fogalma van kialakulóban, mely hasonlóan a nemesi szó eredeti értelméhez, a nemzettel szemben vállalt jogok és kötelességek egyensúlyán alapul. A nemes fogalma egy volt a fajilag egységes nemzet egyenrangú tagjaként harcoló katonával, az ezeréves magyar honvéd fogalmával. Az új korszak rendiségének és nemességének is ez lett az alapja. Ki menynyit küzd, harcol, áldoz, életével, vérével, munkájával, a vérszerződésben megszabott nemzeti közösségért, annyit is ér a nemzeti közösség számára. Ennek az új, de még a vérszerződésben gyökerező nemzeti közösségi gondolatnak teremtő ereje töltse meg tartalommal továbbra is a vármegyék életét és acélozza keményre a mai és újabb évszázadok megpróbáltatásainak, küzdelmeinek elviselésére.

— Szükségünk van minden tisztesség magyarra, minden tisztességes magyar összefogásra, — mondotta végül az államtitkár — meghatványozott erejére, itthon is éppen úgy, ahogy a nagy átalakulás, a keleti arcvonalon küzdő honvédeink harckészséget is meghatványozta, bátorságát megacélozta. (MOT.)

Előadás az Americanában

Pénteken délután 6 órakor az Americanában dr Dévald Lászlóné tart előadást „A magyar nő szerepe a társadalomban és a szociális életben” címmel. Dr Kaczián Lóránd előadása katonai szolgálat miatt elmarad.

A pénteki előadás lesz az Americana utolsó előadása az idei akadémiai évben. Az előadáson vendégeket is szívesen lát az Americana vezetősége.

HOL A HIBA?

Ma minden mérlegre kerül. Eszmék és világnézetek is. E mérlegelésből természetesen a kereszténység sem maradhat ki. Éppen ezért nem lepődtem meg azon, amikor valaki kijelentette, hogy a kereszténység csődöt mondott. Régen talán nagyon jó szolgálatot tett az emberiségnek, ma azonban idejét múlt. Kitűnik ez abból is, hogy a kétezzer év alatt, mely rendelkezésére állott, hogy eszméit életrevaltsa, semmivel sem tudta jobbra, vagy boldogabbá tenni az emberiséget. Más eszméké, más világnézeteké a jövő, a kereszténység pedig befejezte küldetését.

A vad mélyen megdöbbenett, mert igaznak tűnik. Elismeri ugyanis a kereszténység érdemeit. Le sem tudja tagadni, hogy a kultúra minden területén maradandót alkotott. Tudomány, művészet, technika neki köszönheti kifejlődését. Jóléti intézményei, szociális és karitatív teljesítményei páratlanok. Az igazságért vívott harcban mindig elől járt és minden gondolatával, tanácsával, figyelmeztetésével és parancsával előbbre vitte a világ sorát és valóban boldogította az emberiséget, de csak régen, ma már nem képes erre.

Igaznak tűnik a vad, bár alaptalan és hamis. Alaptalan, mert nem gondol arra, hogy mi, mai emberek, annyira benne élünk a kereszténységben, hogy minden jó eszelekedetünk még mindig belőle táplálkozik, sőt a keresztény világnézetnek magyar vonatkozásban is oly szép hajtásai vannak, amelyek sorsformálóan nyúlnak bele magyarságunk életébe. Gondoljunk csak a KALOT, a katolikus agrárfiútság hatalmas szervezetére, mely a leventéintézményre fejlett ki jótékony hatást. Vagy az egri Normára, mely semmivel sem maradt el az elbertfeldi, vagy strassburgi hasonló rendszerek mögött. Ha tehát a kereszténység nem áll hivatása magaslatán és a vad szerint csődöt mondott, akkor a hiba nem a kereszténységben, mint eszmében, hanem másban van.

Eszembe jut a régi példázat. A számadó juhász a vásárba megy. A kis boj-

Nemet

kulturfilm matiné

vasárnap délelőtt 11 órakor a Belvárosi mozgóban. Előadásra kerülnek sport- és kulturfilmek.

tárgyerék vásárlját kér tőle. A számadó teljesíti a gyerek kívánságát és hogy megörvendestesse, szép furulyát hoz neki. A gyerek félre húzódik és próbálgatja a furulyát, de sehogyan sem sikerül neki. A furulya csak sipol, de nem muzsikál. A gyerek végül is elunja és viszi a számadónak, mondván:

— Hiba van a furulyában.

— Mifele?

— Nem adja a szót.

Az öreg számadó kezébe veszi, megnézi, majd sodorint egyet a bajuszán és a szájához illeszti a furulyát. A következő percekben a gyerek álmélkodva hallja a legszebb nótákat, melyeket az öreg előcsalogat a kis muzsikáló számból. Kis idő múlva az öreg abba hagyja a játékot, odanyújtja a furulyát a kis bojtárnak és így szól:

— Nem a furulyában van a hiba, hanem abban, aki fújja.

Vagyis eszméink nem mondtak csődöt manapság sem, de ha nem mennék a dolgok, ahogyan menniük kellene, akkor a hiba nem a kereszténységben van, hanem abban, aki azt képviseli. Nem utolsó sorban talán magában a vadaskodásban! Vádjá éppen ezért nemcsak alaptalan, hanem hamis is!

Dr. Szabó László

Szőrmék, szőnyegek

szakszerűen kezelt

molykárreleni megóvása teljes érték biztosítással

MUDURA

szűcsmesternél Szt. János-u. 1. Tel. 35-04
Telefonhívásra házhöz küldünk

Folyamatban van a városi ügyosztályok átvétele

Lapunk tegnapi számában közöltük a városi ügyosztályok átvételéről. A megcserélt hivatali vezetők nagyrészt már át is adták, illetőleg átvették hivatalukat. Így Gyapay László dr. helyettes polgármester már tegnap átadta Dalló Gyula tanácsnoknak a pénzügyi osztály vezetését, míg ő maga a városháza első emelet 20. számú hivatali helyiségében a polgármesteri teendőket látja el. A hivatalok átadása egyébként csütörtök reggel folytatódott és valószínűleg egy-két nap alatt fejeződik be.

Ismét letartóztattak két fosztogatót

Nagyvárad. Özvegy Friedkajerné Sahter Retta, Kapisztrán-tér 5 szám alatti lakos, amikor felszólították a ghejtóba való távozásra, idegességében nyitva hagyta lakása egyik ablakát. Eltávozása után Szalay István, Gróf Tisza István-utca 14 szám alatti lakó Kovácsmester két segédje, György Sándor és Vepresán Gyula a nyitott ablakon bemásztak a lakásba és az ottan talált abroszba ingeket, fehérneműt, kabátot és egyéb ruhaneműt, továbbá egy mérleget, tűzfát és hasonló tárgyakat magukkal vettek.

A rendőrség nyomára jött a lopások és a két fosztogatót őrizetbe vette és folytatja tovább ellenük az eljárást.

Nyolcezer zsidót telepítenek a megye területéről Nagyváradra

Nagyvárad. A nagyvárad zsidók a gettóba való telepítésével egyidejűleg megkezdődött a vármegye községeinek teljes zsidótlantása is. Mintegy nyolcezer zsidó kitelepítéséről van szó, ami természetesen hosszabb időt fog igénybevenni, mint a városi zsidó lakosság tömörítése. A vármegye területén élő zsidókat az eddigi intézkedések szerint Nagyváradra költöztetik, ahol táborban helyezik el őket. A Köröskaszárnyában

Német kulturfilm matiné

vasárnap délelőtt 11 órákor a Belvárosi mozgóban. Előadásra kerülnek sport- és kulturfilmek.

számukra berendezett táborba már igen sok zsidó érkezett a vármegye ama részeiből, ahol már folyamatban van a kitelepítés. Az átköltöztetésre járásokként történik intézkedés. Ez időszakra a központi, a szalárdi, a margittai, az élesdi, az érmihelyfalvai és a székelyhídi járások zsidó lakosságának átköltöztetését rendelték el. Arra vonatkozólag, hogy Nagyváradra lesz-e gettó, illetve rendeznek-e be ott is gyűjtőtáborokat a vidéki zsidók számára, még nincs intézkedés.

A vidéki zsidók nagyvárad gyűjtőtáborában gondoskodás történt, hogy az oda telepítettek megkapják a törvényes rendelkezések által előírt járandóságukat, élelmiszert és tüzelőanyagot. A tábor egészségügyi ellátását maga a vármegyei tisztviselő főorvos irányítja és ellenőrzi.

Tizennégy zsidó műhelyben alkalmazott tanoncot szabaditanak fel idejük letelte előtt

Nagyvárad. Az Ipartestület legutóbbi előjárásági ülésén összesen 14 zsidó műhelyben alkalmazott tanuló időelőtti felszabadítását határozta el, tekintve, hogy a mesterek a ghejtóba kerültek. Az új segédek segédvizsgára kötelezettek.

Az előjáráság kedvezően intézte el és hozzájárult időelőtti felszabadításához folyó évi május 1-től a következő iparostanulóknak:

Balogh Andor lakatos, Tisza Kálmán-tér 4, Darabos Jolán nőszabó, Margit-utca 16, Horváth Emma fodrász, Rét-utca 43, Wolf Károly műhímző, Pece-utca 16, Fekete Margit cipész, Gerliczy-utca 6, Péntes Ernő cipész, Széna-utca 2, Kovács Irma

szabó, Jázmin-utca 22, Sarkadi Ferenc szűcs, Mezőtelegd.

Az előjáráság határozata szerint Veres Margit cipésztanulót, Murok-utca 7, csak június 15-én lehet felszabadítani, továbbá Lászlófy Erzsébet cukrász, Rákóczi-út 12, május 15-től, Victorisz Miklós mázoló, Madár-utca 14, kérését, hogy felszabadulhasson, 1944. szeptember 1-től terjeszti ki. Pelei László lakatos felszabadítási kérését csak augusztus 6-tól teljesítik. Végül Kovács Gábor nyomdász, Varsó-utca 19, felszabadítását május 15-től engedélyezték. Hasonlóan Sebesi Margit fényképész tanulót, Bunyitay-liget 26, felszabadítását május 1-től érvényesítették.

Zsidóbujtatóért harmincnapi elzárásra ítélte a rendőrbíróság Gampe István Félix-fürdői szállodást

Nagyvárad, május 11. A város közönsége igen jól ismeri Gampe István Félix-fürdői penziótulajdonost, akit néhány nappal ezelőtt a rendőrség a csendőrség feljelentésére őrizetbe vett. Gampe István ellen az a vád merült fel, hogy május elején két Budapestről menekült zsidót és idősebb zsidó asszonyt penziójában elrejtve tartott és így ezek elkerülték a gettóba való telepítést. Mikor a zsidók megtudták, hogy a Félix-fürdőre nagyszámú honvédseregűt helyeznek el, megállapodtak Gampe Istvánnal abban, hogy részükre vasuti jegyet szerez és csomagjaikat, mint sajátját szállíttatja az állomásra. Az utazás azonban nem sikerült, mert a csendőrök figyelmesek lettek és igazoltatták őket.

rült, mert a csendőrök figyelmesek lettek és igazoltatták őket.

A zsidók, névszerint Schreiber Fülöp, Friedländer René és Friedländer Lia Gampe Istvánnal együtt a nagyvárad rendőrségre kerültek, ahol ügyükben csütörtökön délelőtt hozott ítéletet a rendőrbíróság.

Gampe István kihallgatása alkalmával azt valotta, hogy igen megsajnálta a három zsidót és keresztényi kötelességének tartotta őket védelmébe venni. A rendőrbíróság valamennyi terheltet egyenként 30-30 napi elzárásra büntette, függetlenül ettől, az internálási eljárást is folyamatba tették ellenük.

Lezárultak a gettó kapui Közel kétezer zsidó lakásra nincs még igénylő

Nagyvárad, május 11. A zsidó lakosság tömörítésére irányuló munka nagyrésze véget ért Nagyváradon. Tegnapi lezárták a gettó kapuit és a csendőrség vette át a felügyeletet a zsidók számára kijelölt és kerítéssel körülvett terület fölött. A csendőrpáncsnokság a legerősebb rendelkezéseket kapta a gettó őrizetére vonatkozólag: senki sem léphet be a gettó területére és onnan senki sem léphet ki. A keresztény lakosság kitelepítése véget ért, csupán ipari üzemek vannak még a gettóban, ezek kiköltöztetése is rövidesen megtörténik.

ki lesz elégíthető, úgyhogy aggodalmakra, izgalomokra nincs ok.

Értesülésünk szerint rövidesen kezdetét veszi azoknak a berendezési tárgyaknak az elszállítása is, amelyeket a hatóság a keresztények számára átadott

A kiköltözött keresztények nagyrésze elhelyezkedett már az új lakásokban, de a lakáshivatal még mindig kizárólag az ő ügyeikkel foglalkozik, mert az igénylések körül a lakosság nem elég felvilágosított magatartása következtében bizonyos zavarok álltak elő, amelyek most kiigazításra várnak. Soha esetben pedig a gettóból kitelepített keresztény lakos nem hajlandó elfoglalni a látatlanban igényelt lakást és most új igényléssel lép fel.

Szerencsére van elég lakás. Mintegy négyezer zsidó lakás szabadult fel ezekre a legutolsó összegezés szerint 550 keresztény jelentkezett. Ezeknek kívül a lakáshivatal még mintegy 1500 olyan igénylőt tart nyilván, akik nem a gettóból költöztek ki. A rendelkezésre álló lakásokkal tehát minden igény

Árdrágítók a nagyvárad törvényszék előtt

Nagyvárad, május 11. Ma délelőtt több vidéki és nagyvárad árdrágító állott a nagyvárad törvényszék egyesbírája előtt. Természetesen ezek még mind az új árdrágítási törvény életbe lépéséig követték el bűncselekményeiket, ezért az ítéletek még nem annyira súlyosak, mint az elkövetkezendők lesznek.

Ludmán Lajos kieszántói cipésmester kétféle árdrágító visszaélés vétségével vádolva került a törvényszék elé azért, mert múlt év őszén Veres Gyula falubeli lakostól 140 pengőt kért és fogadott el jegyre történő eszmafejelésért és egy-egy cipőtalpalást jegyre is 30 pengőért eszma. A törvényszék ezért öt 2 hónapi fogházra ítélte, amely ítélet ellen Ludmán fellebezett.

Szabó Albert biharugrai és Beniczky József, valamint Kincses János nagyvá-

rad lakosok szintén árdrágító visszaélés vétségével vádolva kerültek az egyesbíró elé, mert Szabó eladott egy hízott sertést a két nagyvárad lakosnak kg-ként 10 pengős áron, amit a második és harmadrendű vadlót Budapest 14 pengőért tovább adott. Szabót a bíróság 300, a másik két vadlót pedig fejenként 500-500 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Tóth Jánosné vízgyári lakos 50 fillérért árulta a tejét. A törvényszék jogerős ítélettel 100 pengős pénzbüntetésrel sújtotta.

Végül Hamza Ferenc cserzegei garda két libát adott el Körösi Imrénének Szalárdon 78 pengőért, tehát majdnem a maximális ár kétszeresen. A törvényszék árdrágító visszaélés vétségében mondotta ki bűnösnek és jogerős ítélettel 1 heti fogházra ítélte.

Rendelet az ebtartásról

A hivatalos lap keddi száma közli a földművelésügyi miniszter rendeletét az ebtartásról, valamint az állati gümőkór leküzdésével kapcsolatos rendelkezések módosításáról.

A rendelet mindenekelőtt osztályozza az ebeket tenyésztési és hasznosítási szempontból, azután intézkedik az ebek összeírásáról és megállapítja az ebadó évi összegét. A tenyésztetek magyarfajtájú ebei, továbbá a ház-, nyáj- és mezőőrzés céljából tartott magyarfajtájú ebek után 4 pengő. Az ugyanilyen célra tartott nem magyarfajtájú, illetve korcsebek után 1944-ben és 1945-ben 6 pengő, azután 8 pengő, a különleges célból tartott eb után 15, a kedvtelésből tartott eb után Budapest 100, egyéb helyeken 60 pengő. Az adót az eb birtokosa köteles fizetni.

Előírásokat tartalmaz azután a rendelet az ebek oltására, tartására és ellenőrzésére. Intézkedik arról, hogy mikor kell az ebet száikosárral ellátni, nemkülönben előírja, hogy étterembe, vendéglőbe, kávéháza, cukrászdába, vendéglátási egyéb nyilvános helyiségekbe ebet csak a tulajdonos beleegyezésével szabad bevinni. Emberi étkezés céljára szolgáló nyilvános helyiségben ebet etetni vagy itatni tilos. A továbbiakban az ebtartás szabályok megtartásának ellenőrzésére alkalmas személyek megbízásáról és teendőiről rendelkezik a földművelésügyi miniszter nemkülönben az elzárlatról, az ebek befogadásáról és különféle egészségügyi szabályokról. A rendelet megszövegezése általában kihágás. A rendelet kihirdetésének napján, vagyis május 9-én lépett hatályba. A hivatalos lap egyébként az ebösszeíróív kitöltéséhez, valamint az ebigazolvány, az adókivetési lajstrom és az ebnyilvántartó, valamint az ebadóköltéségytelés összeállításához részletes utasításokat közöl. Az utasítások tüzetesen leírják a magyar ebfajtákat. (MTI.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kézfótyót sem adunk vissza.

ALLAMTITKÁRI KINEVEZÉS. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó úr a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Bartha Pál miniszteri tanácsost államtitkárrá nevezte ki.

MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJÁNAK ÉLETRAJZA A FINN KÖNYVTÁRACON. Helsinki. A finn könyvtárban megjelent Horthy Miklós kormányzó életrajza. A sajtó egyelőre csak rövid híradásban foglalkozik a könyv megjelenésével és utal arra, hogy Magyarország sorsának irányítója az elmúlt évtizedekben Horthy Miklós volt, élettörténete tehát útmutató a rokon magyar nemzet legújabb történelmének megismerésében.

A KIJELELT KOROSZTÁLYHOZ NEM TARTOZÓ NŐK IS JELENTKEZHETNEK HONVEDELMI SZOLGÁLATRA. A MTL jelenti: Illetékes helyről közlök, hogy a kijelölt 18-30 éves korosztályhoz nem tartozó nők is jelentkezhetnek honvédelmi munkára. Az önkéntes jelentkezésnél lehetőleg figyelembe veszik az egyéni kívánságokat is. Jelentkezni lehet a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet helyi bizottságánál.

MEGRENDEZIK A VII. NEMZETI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁST. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács május-június havában rendezi a budapesti Múzeumban a VII. nemzeti képzőművészeti kiállítást. A kiállítás bíráló bizottságához minden magyar állampolgár festőművész és ezabrázsművész három műtárgyat küldhet be. Az 1941. XV. t. c. értelmében zsidónak tekintendő művészek azonban a kiállításra nem vehetnek részt. A kiállításra szánt képek és szobrok beküldésének utolsó és helye: május 19-20. Múzeumban.

NÉPMŰVELÉSI MŰKÖDVELŐI ELŐADÁS A BOMBAKÁROSULTAK JAVÁRA A HEGYI KULTURHÁZBAN. A nagyvárad Hegykulturház működvelői a népszínmű 100 éves jubileumát Szigligeti Ede *A cigány* című népszínművének előadásával ühajtja megünnepegni s egyidejűleg az ünnepély tisztá jövedelmét a bombakárosultak javára fordítja. Az ünnepély, mint a Népművelési bizottság tevékenysége, a Hegykulturház helyiségében (Vörösmarty utca 44. sz.) f. é. május hó 14-én, d. u. pontosan 5 órakor kezdődik a következő műsorral: 1. Himnusz, éneklés az ünnepi közönség. 2. Szigligeti Ederől és a népszínműirodalomról Tabéry Géza író tart előadást. 3. „A cigány”, népszínmű 3 felvonásban, irta: Szigligeti Ede.

VASÁRNAP SÁRGA CSIKÓ A NEMZETI MUNKAKÖZPONTBAN. A Nemzeti Munkaközpont népművelési munkája keretében május 14-én, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel az elmaradt május elsejei előadás helyett az ifjusági műkedvelő gárda szereplőivel bemutatja Csepreghy „Sárga csikó” című színművét. A színvonalasnak ígérkező előadás iránt érthető érdeklődés nyilvánul meg.

Gyógyíthatatlan betegsége miatt felakasztotta magát. Nagyszalonta, május 11. Özv. Szegedi Sándorné Arany Julianna 57 éves nagyszalontai asszony felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt. Az öngyilkos asszony a vizsgálat megállapítása szerint, gyógyíthatatlan betegsége miatt, dobta el magát az életet. Az ügyészség, miután büntény nem történt, megadta a temetési engedélyt.

SZTALIN ZSIDÓSZARMAZÁSÚ. Berlin. (MTL) A NTL jelenti: Sündermann, a birodalmi kormány helyettes sajtófőnöke „Sztalin és a zsidók” című cikksorozatában igazolja, hogy Sztalin zsidó származású. E szerint Sztalin csak apja után georgiai, anyja egy zsidó borkereskedő törvénytelen leánya volt.

SOK ÁLDOZATA VAN A HADRAMAUTI ÉHINSÉGNEK. Genf. (MTL): Londonból jelentik, hogy az Arab-félszigeten levő Hadramaut államban igen súlyos éhínség tört ki. A Times kairói jelentése szerint a három évig tartó szárazsági időszak okozta ezt az éhínséget, amelynek már rendkívül sok emberélet és a tevéállomány kétharmad része esett áldozatul.

Csecsemőhullát találtak a Múzeum kert mellett. Szerdán délután a Horthy Miklós-úton levő Múzeumkert vaskerítése mellett a járőrelők egy újságpapírosba csomagolt csecsemőhullát találtak. A megállapítás szerint alig pár napos azületesű. Jelentették az esetet a rendőrségnek, amely bevezette az ügyben a nyomozást.

Felhívjuk igen tisztelt tagjainkat, hogy önkényes elköltözés, vagy hatósági elköltöztetés esetén új lakáscímüket akár személyesen, akár levelezőúton jelentsek a *Katolikus Népszövetség Országos Temetkezési Főosztályának nagyvárad-i Kirendeltségénél Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 5. szám alatt.*

VINCZE ANDRÁS — KÁRPÁLTALJA KORMÁNYZÓI BIZTOSA. (MTL): A kormányzó — a miniszterelnök előterjesztésére — Tomcsányi Vilmos Páll, a kárpátaljai terület kormányzó biztosa állásától — saját kérésére — felmentette és kiváló szolgálatáért meleg köszönetet nyilvánította. A kárpátaljai terület kormányzó biztosa teendőinek ideiglenes ellátásával Vincze András nyugállományú altábornagy, hadművelési területi kormánybiztosot bízta meg.

„Mintacsomagként” mérgezett borotvapengéket kapott több kolozsvári hadiüzemi vezető

Nagyvárad, május 11. Az utóbbi időben több kolozsvári személy — főként hadiüzemi vezető — izléses kis csomagot kapott, amelynek felbontása után kiderült, hogy a csomagban „mintaként” küldött borotvapengék vannak. A „reklám”-pengéket többen ki is próbálták és az eredmény megdöbbentő volt. Az történt ugyanis, hogy akik az éles pengékkel kezűkön vagy arcukon bármilyen apróbb sebet ejtettek, súlyosan megbetegedtek s kiderült, hogy a rosszullétet mérgezés okozza. A vizsgálat után aztán az is kitudt, hogy a mérgezéseket minden kétséget kizáróan a borotvapengék idézték elő, amelyek kivétel nélkül meg voltak mérgezve, illetőleg fertőzve.

A megmérgezett betegek közül többit a kolozsvári klinikára szállítottak súlyos betegen s csaknem valamennyi esetben hosszabb ápolás, sőt operáció kellett ah-

KÉT HALÁLOS ÍTÉLET ELSŐTÉ- TITÉS ALATT ELKÖVETETT RABLÁSÉRT. Debrecen. (MTL) A törvényesék rögtönítelő tanácsa szerdán tárgyalta a légtalmi elsőítítés alatt elkövetett, rablás büntetével vádolt Ambrus Sándor 25 éves és Weinberger Miksa 35 éves debreceni lakosok bűnügyét. A tanács este 10 órakor hirdetett ítéletet, melyben bűnösnek találta Ambrus Sándort egyrendbeli rablás büntetésében, kétrendbeli rablás büntetésében mint bűnszegédi bűnrészeset, egyrendbeli lopás büntetésében. Ugyancsak mint bűnrészeset Weinberger Miksát egyrendbeli rablás büntetésében, mint bűnszegédi bűnrészeset. A bíróság mindkét vádlottat halálraítélte. Az ítélet jogerős. A bíróság azután kegyelmi tanácsot alakult át.

ISMÉT ROSSZABBODOTT GANDHI ÁLLAPOTA. Stockholm. (MTL) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Associated Press jelenti Uj Delhiből: Gandhi állapota ismét rosszabbodott.

Ipartestületi hírek

Felhívjuk a szobafestő és mázó szakosztály összes tagjait f. hó 12-én, péntek délután 2-6 óráig fogjuk az enyvet és káliszappant tagjaink részére kiosztani. Felkérjük tagjainkat, hogy a fentjelzett időben az anyagok átvételért feltétlen megjelenjen szíveskedjenek. (Mezey Mihály utca 4. szám alatt) a szakosztály helyiségében. Elnökség.

Felhívás a cipésziparosokhoz

Értesítjük iparos társainkat, hogy a cernakiutalásainkat megkezdjük és egyben felkérjük iparostársainkat, hogy a bombakárosultak részére szánt adakozásukat szakosztályunknál szíveskedjenek megtenni, nyugta ellenében. Adakozzon minden iparostársunk lehetőséghez mérten, ismerve a szomorú sorukat azoknak az iparos társainknak, akiket ezen csapás ért. Elnökség.

NYILTÉR

Gerő Lajos óráshoz javítás végett beadott órák nálam folyó hó 20-ig átvehetők. Felhívom az érdekeltek figyelmét, hogy a jelzett határidő elteltével azokat be kell szolgáltatnom az illetékes hatóságoknak.

Futó József órász.
 Deák F. utca 2.

A SZENT JÓZSEF KÓRHÁZ szülészeti osztálya ismét megnyílt, dr. Fekete Károly osztályvezető főorvos katonai szolgálatából hazatért.

ADOMÁNY. Szent Antal nevében 100 pengő folyt be szegényeink számára. Köszönettel nyugtázzuk.

Hősi halált halt ifjú Tarcsi András

Súlyos gyász érte Tarcsi András városi tisztviselőt. *Fia, ifjú Tarcsi András május 4-én hősi halált halt. Az elhunyt ifjú hős vitéz katona volt, közsímsert volt tüzes magyarságáról. Még a román uralom idején történt, hogy otthagya zsidó mesterét, mert a magyarokat gyalázta. Nem tudott ilyen mesterral egy fedél alatt élni. Ekkor átszökött Magyarországra. — Még nem is vlt 17 éves s jelentkezett katonai szolgálatra. Be is vették a lelkes fiút s egész mostanáig katona volt. Még csak 21 éves volt, amikor az ellenséges fegyver kioltotta nagy reményekre jogosító életét. Négy évig volt katona s a harcterre is önként jelentkezett.*

Bánatos szüleit vigasztalja meg a tudat, hogy gyermekük a haza oltárán adta oda fiatal életét a legdrágább kincsért, a magyar hazáért amelyet gyermekük olyan nagyon szeretett.

A levegő terrorlegényei

ismét megjelentek Budapest fölött s a nyugati civilizáció nagyobb dicsőségére, az éjszaka leple alatt újra halált és pusztulást záditottak a békés városra. Nem ismerjük még a pusztítás méreteit s az emberáldozatok nagyságát, de bizonyos, hogy ismét szaporodott azoknak a száma, akik segítségre szorulnak. Hiszük, hogy olvasóinkban, akik eddig sem lankadtak el a hazafiai kötelességteljesítésben, ez az újabb pusztítás még magasabbra lobbantja az áldozatkészég lángját.

Eddig befolyt adományok P 22.66866
 Vegyi- és Élelmiszeripari R.
 T. tisztviselői: 175, munkásai: 267.14
 92.14; összesen 120.—
 Szent Antal nevében 120.—
 Szokolozky-család, Tarcsy Bandi hősi halála alkalmából koszorúmegváltásként 15.—

Benczik János Házieipő üzeme: Benczik János 100. munkásai: Bereczky Ida 2. Belényesi Lőrinc 4. Eördögh István 4. Fajna György 2. Frensz Gyuláné 2. Gyarinati Lajosné 3. Golián Dániel 5. Hámos Lajosné 2. Illyés Mihály 3. Katra Lajos 10. Kies Ilona 2. Kies Gizella 2. Kies Józsefné 2. Kocsis János 4. Laza László 5. Mille Gyula 2. Nagy Sándor I. 4. Nagy Sándor II. 2. Német Pirooska 2. Papp Mihályné 2. Pajor Sándor 2. Pajor Sándorné 2. Száva Eszter 2. özv. Szekeres Imréné 2. Solyom Gyuláné 2. Szabó Mária 3. Tamás Ilona 2. Törő Erzsébet 2. Ujhelyi Valéria 2. Varga Józsefné 2. Weisz Tóbiás 5. Véger József 2. Abrudán Péterné 10 pengő. összesen 202.—
 Összesen: P 23.272.82

Őszinte muzikálka

Félnapos holdosság

— Bemutató a Korona Mozgóban —

A magyar Vaszary-darabokhoz hasonló német filmvígjáték. Salzburg és regényes vidékén játszódik le. A közönség a sok kacagás-alkalom mellett a salzburgi harangjátékban is gyönyörködhet. A darab a nagynémet kacajkutató lélekkuvár és jellemvizsgáló (Willy Fritsch) és a szobalányának felesapott osztrák grófkisasszony (Herta Feiler) vidám és könnyed szerelmi regénye. A grófkisasszony vígjátékíró apja sodorja ebbe a fura helyzetbe, aki, hogy tervezett új vígjátékához anyagot szerezhessen, nyáron szabadságra küldi egész személyzetét és ezek munkáját végzi feleségével, két leányával és fiával együtt a kastélyt két hónapra kibérelt berlini gyáros család szolgálatában.

A film jó vígjáték egyetlen, kifogácsolható rövid jelenet kivételével.

Miből lesz a cserebórá?

— Bemutató a Belvárosi Mozgóban —

Dario Nicodemi „Taszkó”-ja óta egymást érik a vidám jelenetekben gazdag, mindamelllett javító célzatú taszkófilmek. Ebben az újdonságban, mely csak pütekig marad Váradon, a szokimondó és csinytevésére hajlamos taszkó terantja a leplet a közelmult világnak revüszínházairól és élesen és szellemesen rámutat arra, hogy milyen lelki elferdülésekre vezetett ez az intézmény. A filmben a fényes revüszámok mellett ékeztül jegyrevüszámok is szórakoztatják a közönséget s a taszkó így nemcsak a hétköznapi életben, hanem a revüszínpadon és a műjégszínán is tünneményesen megállja a helyét.

Olasz Péter di.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MÁJUS 13.
Budapest I.

- 8.35 Zenekari művek.
- 10.10 Délelőtti muzsika.
- 11.10 A rádiózenekar műsorából.
- 11.40 B. Czeke Vilma meséi.
- 12.05 Melles Béla-zenekar.
- 13.30 Honvédekünk üzennek. — A Vörös-kereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Veres Károly cigányzenekara.
- 14.50 Mindenből mindenkinék.
- 16.00 Grazia Deledda cibeszélete.
- 16.25 Berliini filharmonikusok.
- 17.00 Rádiózenekar.
- 17.40 Tóth László elbeszélése.
- 18.00 Nótáink virágai.
- 18.40 Külügyi tájékoztató.
- 19.00 Magyar művészlemez.
- 19.10 Időszerű gondolatok egy hősi emlékmű előtt.
- 19.30 Hangképek innen-onnan.
- 20.00 Endrődi Béla verseit Szelezky Zita mondja el.
- 20.50 Műsorunk következő száma: Pethes Sándor.
- 21.00 A mi dalaink.
- 22.20 Ki mit szeret.

szolgáltatásos gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

- Granátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27 (Irgalmasrend) 15-25.
 - HUNGARIA gyógyszertár, Mussolinil-ter 8. (Szabó Aczél L.) 15-28.
 - MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 3. (Gálosi F.)
 - ORANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)
- A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombath reggelig tart.

SPORT

Kellős labdarugó mérkőzés lesz vasárnap az Erzsébetligeti pályán

Még mindig nyílt az NB III. bajnokság

Fokozódó érdeklődéssel kíséri a közönség két N. B. III. csapatunk szereplését. Mivel még nincs biztosítva az első hely egyik csapatnak sem, így mindent elkövet mindkét csapatunk, hogy versenybe maradjon a még hátralévő küzdelmek folyamán. Vasárnap d. u. 3 órai kezdettel a MÁV, a nagybányai Petroseni S. E. 1 látja vendégül. Előzőleg fél 2 órai kezdettel Érmihályfalvai Levente—Törekvés bajnoki mérkőzés lesz. Az utóbbi mérkőzéseken már szépszámmal, közönség biztatta két N. B. III-as csapatunkat a küzdelemre. Jelenleg a Törekvés áll a 2-ik helyen, egy pont előnnyel vezet a Debreceni Villanygyár és harmadik a MÁV. csapata. E fiatal egyesület 7 elsőrendű játékos nélkülöz a katonai behívások és a szolgálati helyezések miatt.

A vezetőség fáradhatatlan munkájának és játékosai küzdőképességének köszönhető, hogy még ma is a bajnokságra törő csapatok között áll. Talán minden más vezetőség elcsüggedt volna, ha ilyen tömeges játékos elvesztésével kellett volna számolni. A MÁV. vezetősége nem így tett, elővette az utánpótlást és olyan eredményeket ért el, amire büszke lehet Nagyvárad vasutas sportlára. Ez eredmény elérésében nagy része van Erdélyi Zoltán forgalmi fő-

nöknek, mint az egyesület elnökének és Laky Kálmán állomásfőnöknek, mint a labdarugó szakosztály elnökének. A kitünő vezetők hatalmas szolgálati elfoglaltságuk mellett is mindig szakítanak annyi időt, hogy e nemes sportot támogatásukkal előbbre vigyék és fejlesszék.

Mindkét csapatunk a legszorgalmasabban készül a vasárnapi ellenfele ellen. A Törekvésnél, bár a csapat 6 gólt rugott, nincsenek teljesen megelégedve a mutatott játékkal. A csapat többiben megmutatta, hogy tud szép és meggyőző játékkal győzedelmeskedni. A szatmáriak ellen csak néha-néha láttunk szép akciókat és bár hat gólt lőttünk, a csapat játéka nem volt meggyőző, mondják a Törekvésben. Mindazonáltal örülünk a győzelemnek is, meg a hat gólnak is, mert bizonyos mértékben javította gólarányunkat, hangzik az egyöntetű vélemény.

A héten erősítettek edzéseiken a piros-kékek. Vasárnap ismét jól fog menni a játék, vallják a Törekvés-játékosok.

A ma délutáni Törekvés-edzésen a védelem tagjainak (Szabó, Kovács, Czell, Bakucz) fél órára, míg a csatársor tagjainak fél hatra kell megjelenniük az edzésen, a sérült játékosoknak is meg kell jelenniük.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Még kilenc előadást kapnak a bérlők

Tekintettel a nagy érdeklődésre és ragaszkodásra, mellyel Nagyvárad közönsége a színház elnökségét az évben kintuntette, a színház igazgatósága úgy határozott, hogy a színháznyit június hóra meghosszabbítja. Ezért több újdonságot és vendégszereplést igyekszik még ebben az évadban bemutatni. Műsoron szerepel még többek között a Pozsonyi lakodalom c. operett, a Csárdás, a Pénz nem boldo-

git, Muráti Lili nagysikerű szerepe, stb. A bérlők a Boleróval együtt még kilenc előadást kapnak és amennyiben a május havi utolsó bérlétrésüket folyó hó 15-ig bezárólag a színház pénztárába befizetik, úgy a június havi bérlési előadásokra már semminemű fizetési kötelezettségük nem lesz. Pénztári órák délelőtt 10-től fél 1-ig és délután 4-től. Telefon 25-30.

„Boleró” csütörtökön és pénteken

Bakay Lajos hosszas katonáskodás után a *Boleró* című vígjáték-újdonságban lép fel újra a Szigligeti Színház színpadán. A budapesti Nemzeti Színház Kamara Színházának ez a nagysikerű műsordarabja csütörtökön 6 órakor bemutató hérlében, pénteken pedig A-hérlében kerül színre.

Főszereplők: Hamvay Luci, Lovasi Klári, Szögi Arany, Bakay Lajos, Horváth Jenő, Barys Béla, Ross József, Halasi Gyula és Kiss István.

Egy boldog pesti nyár, az idény legnagyobb operett sikere szombaton délután 3 órakor *filéres helyarákkal* van műsoron.

Nagy magyar-német kívánsághangverseny szombaton este fél 7 órai kezdettel van ismét a színház műsorán, tekintettel arra, hogy kedden

rendkívül sokan távoztak jegy nélkül a színházi pénztártól. Így a színház igazgatósága a közönségnek tesz eleget, amikor ismét műsorába iktatta ezt a forróhangulatú, nagysikerű estnek a műsorát. Rendes helyárak. Jegyek a színházi pénztárnál már válthatók. (A színlapon hirdett Boleró előadása elmarad.)

Vasárnap délután 3 órakor *Egy csók és más semmi* című operett rendezés helyarákkal van ismét műsoron. Eladó lányok kacagtató operett-újdonság a bemutató előadás pompás szereposztásában vasárnap 6 órakor kerül színre.

Hétfőn fél 7 órakor: Nagy hangverseny a német véderő (Waffen SS) zenekarának, a színházi zenekar, a színház szólistái és tánckarának közreműködésével. Rendes helyárak. Jegyek elővételben már válthatók.

MŰSOR:

- Csütörtökön 6 órakor: Boleró. Bemutató hérlés.
- Pénteken 6 órakor: Boleró. A-hérlés.
- Szombaton délután 3 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.
- Szombaton este fél 7 órakor: *Magyar-német kívánsághangverseny*
- Vasárnap délután 3 órakor: *Egy csók és más semmi*.
- Vasárnap 6 órakor: *Eladó lányok*.

APRÓHIRDETESEK

Adás-vétel

- Boros hordókat megvételre keresünk. Cím a kiadóba kérünk. 963
- Használt téglát megvételre keresünk. Cím a kiadóban. 962

Hűlőpéle

Fertőtlenítést, poloska, mely és minden nemű ferdek irtását 30 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Varrógépjavitás egy évi felelősséggel Jakab műszerezésnél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30.

Kötők, horgolók, ócska szetttereket javítok, átalakítok, gyermekruhának is. Harisnyát régi szarból fejelek. Bodáné kézimunkáüzlete, Kossuth-u. 18. 963

Állást nyee

NYOMDAI SEGÉDMUNKÁS állandó munkára, a Szent László nyomdában, felvétetik. Szilágyi Dezső utca 5. szám.

Pozitív-negatív retusórt (-nót), csakis elsőrangú munkást azonnalra fölveszek. Major György, Rákóczi-út 13. 977

Megbízható kifutót keres cipőüzem. — Beöthy Ödön-u. 60. 973

Könyvelésben jártas német levelezőt keresek heti 5-7 órai elfoglaltsággal. Ajánlatot „Credo” jellegre a kiadóba. 972

Lakatosokat felvesz a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. 967

Egy sofört és egy kovácsot keres a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. 979

Étkezébe hajárónót felveszek. Jelentkezni délelőtt 11-ig, délután 3-5-ig. Pável-u. 8. 978

Mérlegképes könyvelőt, irodai gyakorlatlalt, Hinz könyveléshez keres gyárvalalat. Cím a kiadóban. 979

Állás: keces

Tisztviselő többévi irodai gyakorlatlalt, kezdő gépirással, állást keres. Címeket a kiadóba kér. 977

Éjjeliőri felügyelői állást keresek. Sánta János, Csobánc-u. 7. 969

Óktatás

Német nyelvet tanít urinó, ebéd kozt ellenében. Piros Beláné, Szt. roveszky-12. szám 951

Elveszeszt

Pénztárca elveszett Tóth Ferenc névté szülő iratokkal együtt. Becsületes megtaláló jutalomban részesül. Semmelweis-u. 20. 980

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel. igazgatói irod. Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos főszerkesztő Szent László Nyomda R. T.

Készült a Szent László nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 5. szám